

اتحادیه بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابخانه‌ها (ایفلا)

اعلامیه ایفلا در باره کتابخانه‌ها و آزادی اندیشه

این اعلامیه در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۹۹ با همکاری IFLA/FAIFE تهیه شده و به تأیید هیئت‌مدیره ایفلا رسیده است.

ایفلا (اتحادیه بین‌المللی کتابخانه‌ها) از آزادی اندیشه که در اعلامیه جهانی حقوق بشر عنوان شده، حمایت و دفاع کرده و در جهت تحقق آن فعالیت می‌کند.

ایفلا به اطلاع می‌رساند که دسترسی به آگاهی، افکار سازنده و فعالیتهای روشنفکرانه و نیز نشر عمومی نظرات، یکی از پایه‌ای‌ترین حقوق انسانی است.

ایفلا معتقد است که حق دانستن و حق آزادی بیان دو روی یک سکه‌اند. از طرفی حق دستیابی به دانش و آگاهی شرط لازم آزادی اندیشه و عقیده است؛ و از طرف دیگر آزادی اندیشه و بیان لازمه دستیابی آزادانه به اطلاعات و آگاهی است.

ایفلا بیان می‌دارد که وظیفه رعایت آزادی افکار در محدوده مسئولیتهای هر کتابخانه و مؤسسه اطلاعاتی، یک مسوولیت محوری است.

بنا به دلایل ذکر شده، **ایفلا** از همه کتابخانه‌ها و کارکنان آنها می‌خواهد که بر اصول آزادی افکار، دسترسی بدون مانع به اطلاعات، آزادی بیان، و به رسمیت شناختن حق استفاده کنندگان از کتابخانه‌ها مبنی بر محفوظ بودن اسرار آنها پافشاری کنند.

ایفلا از اعضاء خود می‌خواهد که از طریق مؤسسات خویش در پیش‌برد امر پذیرفتن و به تحقق رساندن این اصول یاری رسانند. بنا براین ایفلا معتقد است که:

کتابخانه‌ها امکان دسترسی به اطلاعات و اندیشه‌ها را فراهم آورده و بیانگر تخیل سازنده‌اند. کار آنها گشودن درهای تازه به روی دانش، اندیشه و فرهنگ است.

کتابخانه‌ها از یادگیری در تمام مدت عمر، تصمیم‌گیری مستقل و پیشرفت فرهنگی اشخاص و گروه‌ها پشتیبانی قطعی به عمل می‌آورند.

کتابخانه‌ها در امر پیش‌بردن و پاسداری از آزادی اندیشه مساعدت کرده، و در حفظ ارزشهای دموکراتیک بنیادی و حقوق عمومی شهروندان مشارکت می‌کنند.

کتابخانه‌ها وظیفه دارند که دسترسی به آگاهی و فعالیتهای فکری را تأمین و آسان نمایند. به این خاطر باید کتابخانه‌ها به فراهم آوردن، نگهداری و معرفی طیف وسیعی از مواد و مطالب بپردازند، به طوری که این طیف منعکس‌کننده کثرت و گوناگونی در جامعه باشد.

کتابخانه‌ها باید این اطمینان را بدهند که مواد و مطالب موجود در کتابخانه بر مبنای ملاحظات تخصصی و حرفه‌ای انتخاب و در دسترس عموم قرار می‌گیرند و نه بر مبنای ملاحظات سیاسی، اخلاقی و مذهبی.

کتابخانه‌ها باید مطالب و مواد خود را به‌طور آزاد تهیه و تنظیم کرده و توسعه بدهند و بر علیه هر نوع سانسور مقاومت کنند.

کتابخانه‌ها باید تمامی مواد، امکانات و خدمات خود را بدون قائل شدن هیچ‌گونه تفاوتی در اختیار همه استفاده‌کنندگان قرار دهند. هیچ‌گونه‌ای از تبعیض به علل تفاوت نژاد، عقیده، جنس، سن و یا دلایل دیگر نباید مطرح شود.

استفاده‌کنندگان از کتابخانه‌ها باید از این حقوق برخوردار باشند که اسرارشان حفظ شده و همچنین بتوانند ناشناس قلمداد شوند. کتابداران و سایر کارکنان کتابخانه نبایستی هویت مراجعین و یا نوع مطالب و موادی را که از جانب آنها مورد استفاده قرار گرفته شده است، برای دیگری فاش سازند.

کتابخانه‌هایی که بودجه آنها از محل درآمدهای عمومی تأمین می‌شود و مراجعه به آنها برای همگان آزاد است، باید از اصول آزادی اندیشه دفاع کنند.

کتابداران و سایر کسانی که در استخدام این‌گونه کتابخانه‌ها هستند، موظف به رعایت این اصول می‌باشند.

کتابداران و سایر کارکنان حرفه کتابداری باید وظایف خود را هم در مورد کارفرماهایشان و هم در مورد مراجعه‌کنندگان بجا آورند. در مواردی که این وظایف در مخالفت با یکدیگر باشند، ارجحیت با مراجعه‌کنندگان خواهد بود.